

Time-In@school

Samenwerking tussen Stad Leuven,
Leuvens Steunpunt tegen Schooluitval en
NAFT Koïnoor

Nina Degel & Karin Jacobs

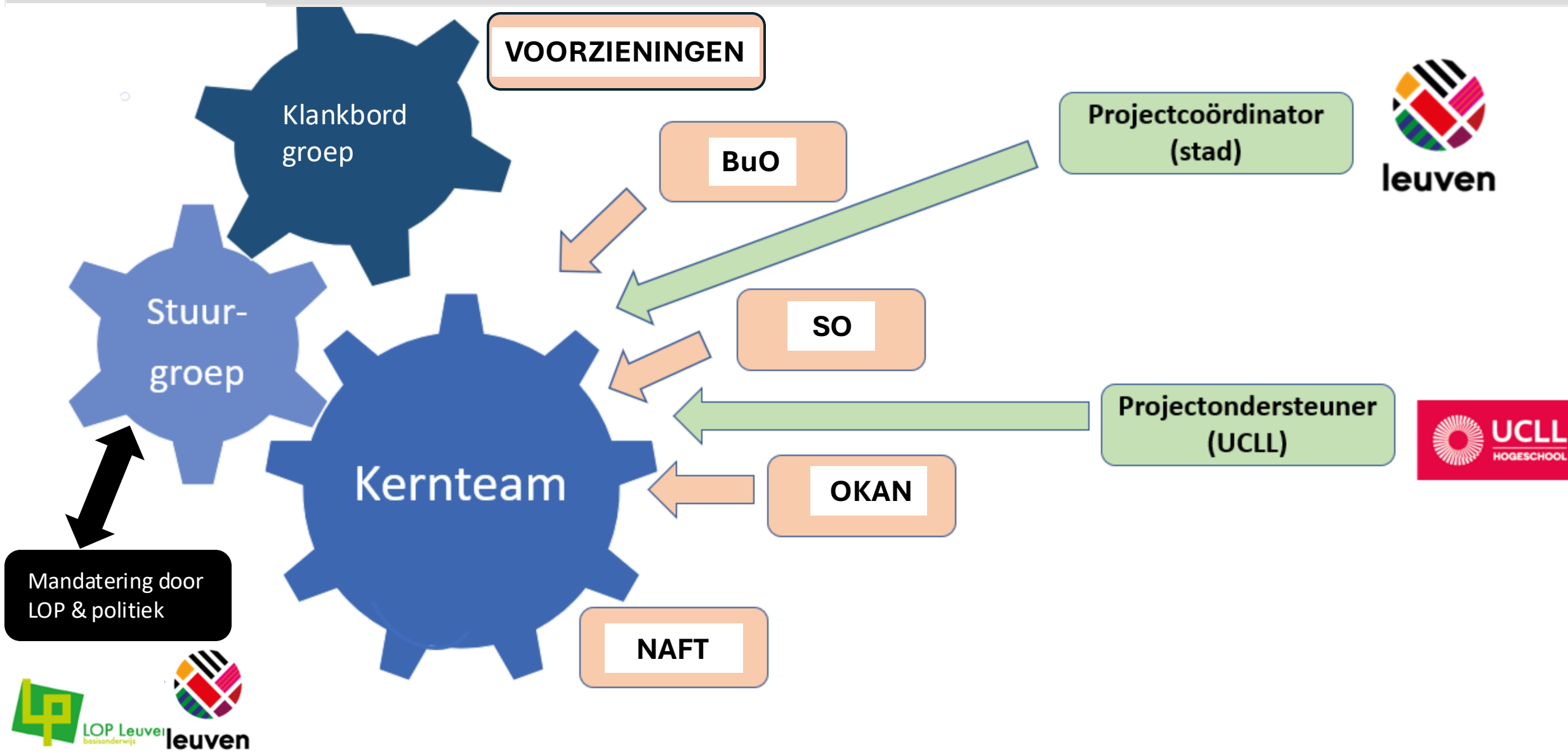

Welkom allemaal!

Wie zit hier in de zaal?

Korte kennismaking met je voor- of achterbuur.

Leuvens Steunpunt tegen Schooluitval

Stuurgroepleden

- Vertegenwoordiging Leuvens BaO, SO en BuO vanuit de verschillende netten
- LOP Leuven BaO en SO
- GO! CLB Leuven-Tienen-Landen en Vrij CLB Leuven
- NAFT-partners Oost-Brabant: Koïnoor, Arktos en PROFO vzw
- Provinciaal netwerk Samen tegen Schooluitval en Lerend netwerk Jeugdhulp-Onderwijs, Vlaams-Brabant
- UCLL, Inclusive Society
- Vertegenwoordiging Leersteuncentra actief in Leuvense scholen
- Diverse experts
- Stad Leuven, afdeling onderwijs

Op lokaal niveau

Door de lokale inbedding van het Leuvens Steunpunt tegen Schooluitval kunnen we:

- de samenwerking en afstemming bevorderen tussen lokale spelers;
- inzetten op schoolnabije ondersteuning en uitwisseling;
- lokale noden opvangen en acties hierop afstemmen.

In afstemming met het beleid van hogere overheden op provinciaal én Vlaams niveau

6 ambities

1 creëren van een brede beweging van scholen, onderwijs- en welzijnspartners

2 vinger aan de pols en analyseren van data om schooluitval te monitoren en uitdagingen te signaleren

3 scholen op maat ondersteunen in het versterken van een verbindend schoolklimaat en in het omgaan met signaalgedrag

4 aanbod van interventies wanneer schooluitval dreigt

5 professionalisering van onderwijsprofessionals en uitwisseling tussen scholen en welzijnspartners

6 inzet op compensatie van schooluitval

Beleid tegen schooluitval: acties op 4 domeinen

Identificatie, monitoring en coördinatie

Preventie

Interventie

Compensatie

Europees Referentiekader voor een beleid tegen schooluitval

Aanbod voor scholen

Preventie door **ondersteuning en professionalisering van schoolteams** rond welbevinden van leerlingen, moeilijk hanteerbaar gedrag en verbindende schoolklimaat:

SCHOOLNIVEAU

- [Subsidie School in Verbinding](#) (BaO, SO en BuO)
- [Reflecteer](#) (BaO)
- [Bounce@school](#) (SO)
- Time-in@school (SO)

SCHOOLOVERSTIJGEND

- Workshops en trainingen
- [Lerende netwerken schooluitval](#) (SO, BuO en OKAN)
- Actiedag tegen schooluitval

LEERLINGENNIVEAU

- [Aanbod vanuit verschillende partners](#) (plekken, trajecten en hulp voor jongeren)

Aanbod voor scholen

Interventie in situaties met moeilijk hanteerbaar gedrag of wanneer de leerling de school dreigt te verlaten:

SCHOOLNIVEAU

Extra **NAFT- en Leerrecht** trajecten voor
leerlingen uit Leuvense scholen

+

Groepstrajecten voor specifieke leerlingen op
school

Compensatie van schooluitval – Aanbod Leuven

Als leerlingen dreigen de school te verlaten zonder diploma: hoe zorgen voor een warme overdracht tussen school en werk/opleiding?

Jongerenconsulenten

Organisator(en): VDAB
Leeftijd: 18 jaar
Specifieke doelgroep: Kwetsbare jongeren
Finaliteit: Arbeidsmarkt via intensieve bemiddeling, opleiding

NAFT – What's Next

Organisator(en): Arktos, Koïnoor, Profo vzw
Leeftijd: Bijna 18 jarigen
Specifieke doelgroep: Leerlingen secundair onderwijs
Finaliteit: Opleiding of arbeidsmarkt

ESF Transitietrajecten

Organisator(en): Arktos, CLB, Groep Intro
Leeftijd: 2e en 3e graad secundair
Specifieke doelgroep: BSO, TSO en DBSO
Finaliteit: Kwalificatie, opleiding of arbeidsmarkt

Transitietrajecten GTB

Organisator(en): GTB
Leeftijd: >17,5 jaar
Specifieke doelgroep: Leerlingen met een (vermoeden van) arbeidshandicap
Finaliteit: Opleiding of arbeidsmarkt

You(th) Start

Organisator(en): You(th) Start
Leeftijd: 16 tot 30 jaar
Specifieke doelgroep: NEET-jongeren
Finaliteit: Arbeidsmarkt

STEP

Organisator(en): 11 organisaties in Leuven
Leeftijd: Ouder dan 18 jaar
Specifieke doelgroep: Niet-werkende of werkzoekende inwoners van Leuven en deelgemeenten
Finaliteit: Arbeidsmarkt

I Can

Organisator(en): Arktos, Emino, OCMW
Leeftijd: 18 tot 30 jaar
Specifieke doelgroep: Jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt
Finaliteit: Arbeidsmarkt

TaKO

Organisator(en): CVO Volt
Leeftijd: 17 jaar
Specifieke doelgroep: Vroegtijdig schoolverlaters
Finaliteit: Opleiding

TOEKAN

Organisator(en): CVO Volt
Leeftijd: 18 tot 30 jaar
Specifieke doelgroep: Anderstaligen
Finaliteit: Opleiding

Leuvens Steunpunt tegen Schooluitval & Time-In@school

- Bundelt krachten tussen onderwijs en welzijn om schooluitval preventief aan te pakken
- Ontstaan vanuit signalen van Ris+K-scholen en de werkgroep Zorg & Kansen KS Leuven
- Mogelijk gemaakt dankzij middelen van Plan Samenleven
- Opstart en begeleiding van Time-In@school vanuit NAFT Koïnoor (aanbieder NAFT groepsvorming/atelierwerking)
- Pilotproject in vier Leuvense secundaire scholen (selectie o.b.v. SES-indicatoren)
- Aanbod:
 - Procesbegeleiding op maat van school en noden
 - Versterken van positief gedrag binnen de schoolcontext
 - Inzetten op behoud van verbinding met school
 - Gefaseerde aanpak vanuit een “samen-verhaal”
 - Betrekken van context en netwerk rond de jongere
 - Werken op leerling-, leerkracht- en schoolniveau

Achtergrond Nina Degel

- Bachelor Sociaal Werk (Sociale Hogeschool Heverlee)
- Master in de Criminologische Wetenschappen (KULeuven)
- CLB Brussel (vrij en stedelijk): MW lager en secundair onderwijs
- KANS Centraal meldpunt schoolexterne interventies in BXL (schooluitval) – vanuit CLB als rondetafelmedewerker
- Leerrecht Leuven – schoolexterne interventie
- Leerlingenbegeleider Hoofdstedelijk Instituut Anneessens-Funck Stad BXL – 2de graad (DF en A, 350 lln) - socio economische kwetsbaarheid, diverse leerlingenpopulatie
- 2022 – middelen VGC – prev. schooluitval: coördinator Time-In werking HIAF – uitbouw en implementatie Time-In
- Trajectcoach Campus Redingenhof CLW/Duaal leren
- **Schooluitval = rode draad**. Sollicitatie Stad Leuven ifv Time-In + Koïnoor krachten gebundeld
- Sinds dec 2023 Time-In@school – vanuit Leuvens Steunpunt tegen schooluitval bij NAFT/Koïnoor – uitwerken Time-In@school
- Leerlingenbegeleider Miniemeninstituut

745.000 euro om Brusselse risicojongeren aan boord te houden op school

Persbericht | 31.10.2023

Vijf Nederlandstalige secundaire scholen ontvangen 745.000 euro van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) om de proeftuinen time-in uit te bouwen. **Kwetsbare kinderen en jongeren die in de problemen zijn gekomen**, worden onder de arm genomen om terug aan te sluiten bij hun studies.

Niet iedereen komt uit een positieve gezinssituatie en niet iedereen maakt de juiste keuzes. In het Nederlandstalig onderwijs in de grootstad Brussel dreigt een aantal jongeren daardoor uit te vallen op school. Daardoor kunnen ze hun kansen op de arbeidsmarkt en in het leven verliezen.

Vijf secundaire scholen ontwikkelden met de VGC **time-in proeftuinen**, die deze jongeren met een no-nonsense aanpak terug op de schoolbanken brengen. Deze time-in trajecten bestaan uit zowel de begeleiding van de jongeren zelf als de ondersteuning van de scholen bij het toepassen van een breed zorgbeleid op maat.

De secundaire scholen willen meer doen voor jongeren die dreigen uit te vallen, omwille van moeilijke thuissituaties en problematisch gedrag”, aldus VGC-collegelid Sven Gatz, die bevoegd is voor het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. “Door in extra middelen te voorzien voor begeleiders die deze zogenaamde probleemjongeren bij de hand nemen en hen **in een positieve schoolse context uit een negatieve spiraal** helpen geraken, maken we echt het verschil.”

De **vijf beroepssecundaire scholen** kunnen dit schooljaar met deze middelen een sterke werking uitrollen. Het gaat om het Hoofdstedelijk Instituut Anneessens-Funck in Brussel Stad, het GO! Atheneum Emanuel Hiel in Schaarbeek, het GO! technisch atheneum Zavelenberg in Sint-Agatha-Berchem, het Don Bosco Technisch Instituut in Sint-Pieters-Woluwe en het Sint-Guido-Instituut in Anderlecht.

Time-In insteek:

- Verhoogde zorg
- Curatief – schorsing vermijden
- Schooluitval vermijden.

Doelgroep:

- Signaalgedrag (fight - externaliserend)
- Problematische thuissituatie
- Schooluitval dreigt
- Tuchtprocedure lopende

	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag
00–10:00	Cirkel	Cirkel	Cirkel	Cirkel	Cirkel
:00–12:00	Actua/Media + Sport	Rots & Water / Activiteit	ER + Studie	Rots & Water / Activiteit	Uitstap
:00–13:00	Winkel / Eten	Eten	Cirkel / Spel	Winkel / Eten	Uatstap
:00–14:00	Studie / Workshop	Studie / Workshop	Studie / Workshop	Studie / Workshop	Studie Workshop
:30–15:00	Cirkel / Spel	Cirkel / Spel	Cirkel / Spel	Cirkel / Spel	Admin
:00–16:00	Admin	Admin	Admin	Admin	Team + Admin

Waar halen we de mosterd vandaan?

Inspiratie/verkenning: dec 2023

- VGC middelen - scholen:
 - Time-In Hoofdstedelijk Insituut Anneessens-Funck Stad Brussel: vaststaand voltijds programma → traject op maat ism NAFT
 - Emmanuel Hiel: Time-In/ proefproject spijbelen Groep Intro + uitbreiding verhoogde zorg (psycholoog)
 - Sint-Guido BXL –Time-In (traject op maat + samenwerking Abrusco en Groep Intro, eerstelijnspsycholoog)
 - Don Bosco Sint-Pieters Woluwe - P.L.E.K.! – Jeugdhulp Don Bosco BXL – ontmoetingsplek en coaching (indiv en groep)
- **Wijnpers Leuven** – Time-In: individuele coaching door opvoeder
- Henk Weymeis, klinisch psycholoog, prof en onderzoeker --> Boek 'Wij zijn gedrag': procesbegeleiding scholen ifv Time-In beleid.
- **Don Bosco Groenveld** – TOEZA – LSCI geïnspireerd/doordrongen (regulatie, verbinding, zelfcontrole/reflectie) = herstel
- **Stad Mechelen**: 'proeftuin zes weken programma' – talententraject met leerling/leerkrachten.
- **De Ark** – Druk-Out (atelier) - verbreden context/samenwerking - rustig leer en ervaringsmoment
- Loft **Heilig Hart Heverlee** (1ste graad) – ruimte om tot rust te komen, klasbegeleidingen, middagactiviteiten, stressregulatie en relaxatie, ...

Waar halen we de mosterd vandaan?

Theoretische kaders/principes:

- **Katelijne Van Lommel:** concept signaalgedrag (flight, fight, freeze, fawn) en belang van regulatie, verbinding/relatie en daarna ratio
- **Johan Deklerck:** preventiepiramide (TI op verschillende niveaus)
- **Nieuwe autoriteit:** waakzame zorg, zelfcontrole, relatie
- **Herstelgericht werken:** behoud verbinding (school, zichzelf, leerkracht, omgeving) - belang herstel
- Theoretische **kaders vanuit NAFT (Koïnoor):** Institutionele Pedagogiek, herstel, Nieuwe Autoriteit, participatief werken, ervaringsleren, weerbaarheidstraining,...

Wat is Time-In?

PRINCIPES

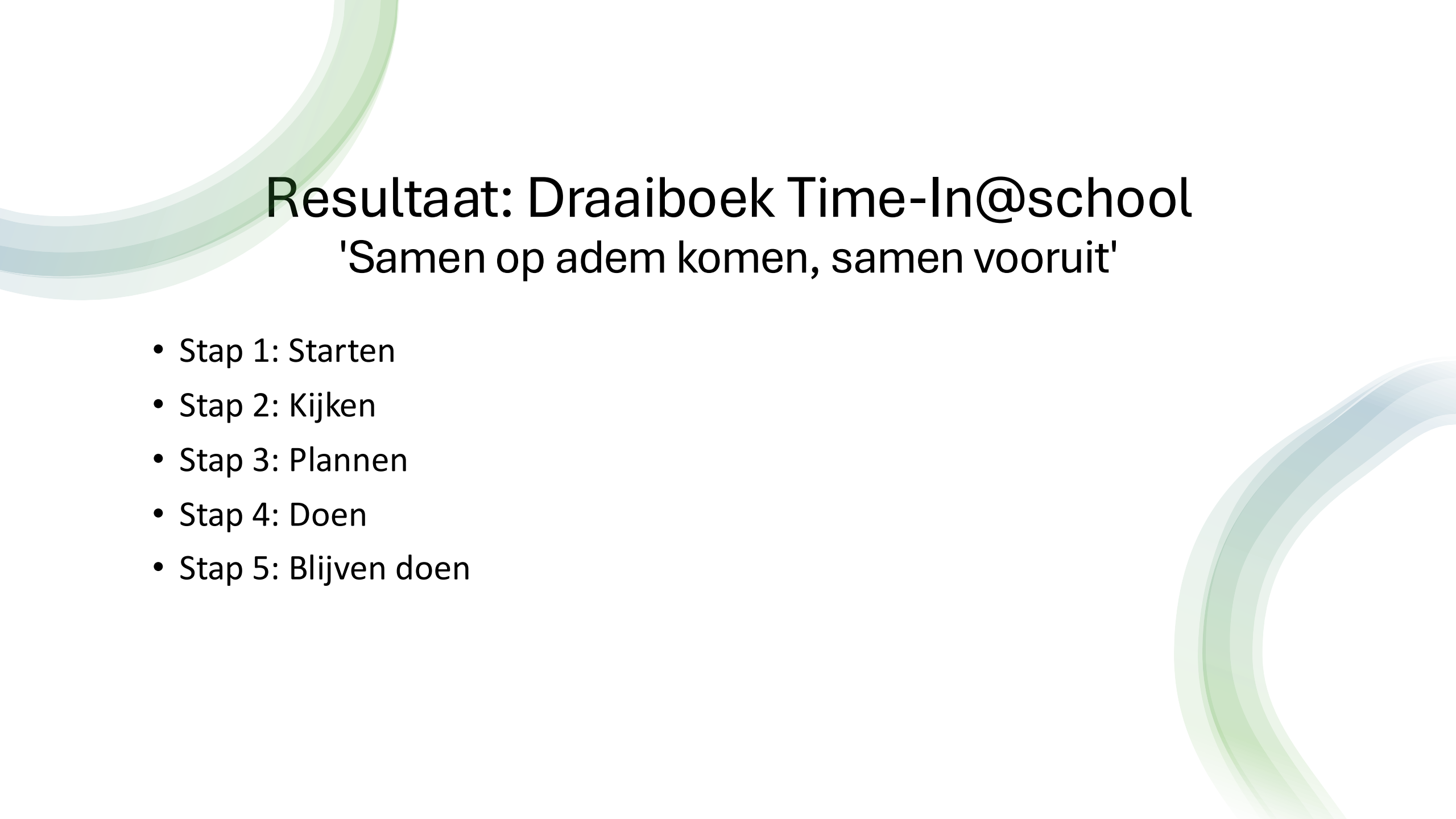
- Doel: schooluitval voorkomen
- Op adem komen - ademruimte voor iedereen
- Vanuit een specifieke nood rond gedrag en/of socio-emotionele problemen (signaalgedrag)
- Preventief/curatief
- Time-In versus Time-Out
- Legt nadruk op behoud verbinding met school – IN de school
- Geen straf – vanuit zorg + grenzen
- Actief inzetten op herstel
- Focus op positieve gedrag

MOGELIJKHEDEN / VORMEN

- Ruimte om tot rust te komen
- Atelierwerking
- Individuele coaching
- Groepswerking/gesprekken
- Training specifiek thema/insteek (sociale vaardigheden, weerbaarheid, mediawijsheid, emotieregulatie)
- Activiteiten/vrijwilligerswerk (op school of in de buurt)
- Gebruik maken van wat in school aanwezig is (keuken, ruimte, sportruimte)

Werkwijze Time-In@school

- Procesbegeleiding – ondertussen schooljaar 3 - school 5 en 6
- Selectie op basis van SES-indicatoren
- Traject op maat: van nood naar Time-In
 - Schoolinterne interventie/werking uitbouwen binnen de school – preventie schooluitval
- Gefaseerd proces
- Samen zoektocht + belang van engagement school

Resultaat: Draaiboek Time-In@school

'Samen op adem komen, samen vooruit'

- Stap 1: Starten
- Stap 2: Kijken
- Stap 3: Plannen
- Stap 4: Doen
- Stap 5: Blijven doen

Stap 1: STARTEN

- Verkenning schoolcontext (inhoudelijk en contextueel) - ontmoeting
 - Intakegesprek directie en kernteam
 - Toelichting kader en doel Time-In@school
 - Eerste indrukken: sfeer, cultuur, gevoel
 - Organogram: wie is wie, wie doet wat?
 - Aftoetsen bereidheid en engagement
 - Afsprakennota
- Deze fase vormt een cruciaal beslissingsmoment, waarbij transparantie, wederzijds vertrouwen en realistische verwachtingen centraal staan.
- Doel = draagvlak creëren, engagement verkennen, helder beeld van schoolcontext krijgen en heldere afspraken maken voor vervolgtraject.

Stap 2: KIJKEN

- Analyse van de schoolcontext
 - Verzamelen gegevens uitval, te laat komen, spijbelen, afwezigheden, leerlingenzorg
 - Analyse van schoolreglement, zorgbeleid, herstel/sanctiebeleid
- Observaties
 - Belangrijke locaties/flow-plaatsen identificeren
 - Zintuiglijke observaties
 - Indrukken, uitspraken, sfeer, relaties
 - Tip: Doe mee – infiltreer, hou dagboek bij!
- Gesprekken en reflectiemomenten
 - Met leerlingen, leerkrachten, directie, ondersteunend personeel, ..
 - Vb: op bankje bij conciërge, leerlingenraad, onthaal – telatenprocedure, warm onthaal (?), ...
- Eerste verkenning noden - bevraging
 - Oefening zorgcontinuüm en/of preventiepiramide
 - Eerste ideeën/dromen

-> Resultaat = heldere foto van de school, dient als inhoudelijk en richtinggevend startpunt voor het verdere traject + noden in kaart

Stap 3: PLANNEN

- Wat is er al Time-In? Inventarisatie (samen met zorgteam)
- Brainstorm: hoe zou Time-In@school er kunnen uitzien? (vanuit noden)
- Waar dromen we van?
- Concretiseren plan:
 - Wat/wie daarvoor nodig?
 - Welke expertise halen we binnen? (brug)
 - Wat is haalbaar? (KTM, LTM)
 - Hoe inrichten? Criteria doelgroep bepalen!
 - Uitdiepen Time-In@school
 - Draaiboek uitschrijven (Why, how, what)

Stap 4: DOEN

- Adhv gemaakte draaiboek experiment opzetten:
 - Samen manier om proef te draaien zoeken – communicatie naar team!
 - Wat kan er al toegepast worden?
 - Selectie/aanmelding en gesprekken met leerlingen (+ ouderbetrokkenheid) – vrijwilligheid (?)
 - Wie begeleidt? Begeleidershouding
- Logboek/dagboek Time-In praktijk: aanwezigheden, verloop, reflectie
- Evaluatie en bijsturing
 - Leerlingenevaluatie na elke sessie. Criteria doelgroep aanpassen, werkvorm/methodieken matchen die met doelgroep? Inhoud ok?

Stap 5: BLIJVEN DOEN

- Evaluatie en bijsturing van testfase
- Time-In@school implementatie binnen (zorg)beleid school – keuzes maken
- Draaiboek finetunen en herwerken adhv experiment en evaluaties
- Professionalisering van begeleiders en team
- Inzetten op leerlingenparticipatie/ouderbetrokkenheid
- **Evolutie van werking naar breed gedragen visie**
- Door **ontwikkeling van participatie en netwerk** (inhoudelijk/samenwerking)
- Welke **expertise** kunnen we nog **binnenhalen**? Aan wie of wat denk jij zelf?
 - Samenwerkingen, netwerk, methodieken, werkvormen, ...

TIP: vind het warm water niet uit

- Samenwerking CLB/LSC (proactief cirkelen, oriëntatie en doorverwijzing)
- Expertise NAFT (Motivatiepuzzel, Missing Link tool, Atelierwerking – participatief werken)
- Netwerk verbreden: Natuurpunt vrijwilligers, gastplekken uitbreiden bv: Leuvens leerecosysteem (Maakleerplek, Campus Corso, ...), aansluiting NAFT-trajecten en breder
- Belangrijk: rolmodellen, wereld binnenbrengen (motivatie en perspectief verhogen), stap in de wereld (ervaringen)
- Betrek ouders, leerlingen, leerkrachten, externen
- Vind het warm water niet uit!

Voor we pauzeren... met welke vraag of
nieuwsgierigheid rond Time-In@school zit je op dit
moment nog?

Pauze

Voorbeelden uit vier Leuvense scholen (2024-2025/2025-2026)

- 4 Scholen geselecteerd obv SES-indicatoren
- TI@school in regulier secundair onderwijs (niet OKAN, Duaal Leren of Pluswerking)
- Voornamelijk DF en A-scholen (tot nu toe)
- Als externe de school binnen – mét welzijn/onderwijs bril
- Elke school had eigen vraag/nood en aanbod

Voorbeelden van concrete uitwerking Time-in@school:

- Tandemcoaching (ILB-lln) - aanklampend, brug welzijn, vertrouwenspersoon
- Wachtkamer (Toeza en principes KVL) - fighters
- Stille ruimte – freeze/flight (tijdens pauzes)
- Faalangsttraining: freeze/flight
- Samenwerking Natuurpunt: Ademruimte tegen schooluitval | Natuurpunt - natuurbeleving (flight, freeze, fight)
- Groepsvorming 5 weken - orientatietraject: selectie ILB + begeleiding door ILB, activiteiten, netwerkwandeling, Rots en Water, motivatie, orientatie (fighters)
- Startdag september(principes KVL + proactief cirkelen) --> regulatiemateriaal in OLC – preventief
- Groepsvorming 5 weken – halve dag/week: selectie ILB, activiteiten, motivatie, 5G's-reflectie, weerbaarheid, netwerkwandeling, sport, film, ism JOJO

- Samenwerking Natuurpunt: gids (vrijwilliger) één op één met leerling – samen op pad --> uitbreiding en gerichte matching met gidsen
- Nog aan het exploreren/uitwerken: samenwerking Stelplaats, aanvraag Jojo, Hal 5 (Arktos, circusschool, klusjesdienst, tuin - leerrecht), Textiellab, What's Next op school? (NAFT), etc.
- Delen expertise rond telaten/afwezigheden: met Andere scholen, Groep Intro, Jojo aanvraag, spijbelcoach, bekijken op beleidsniveau wat mogelijk is.
- Verbinden experts aan de school: interculturele dialoog (Khalid Benhaddou – Islamexperten, interculturele bemiddelaars), cultuursensitieve zorg – beleid, Kristof Das (connectie/correctie)
- + werkgroep intern en extern rond cultuursensitief beleid
- Oriëntatie - veel leerlingen niet op hun plaats: signaleren beleidsniveau/CLB, inschrijvingsbeleid – werken met intakes?
- Ouderbetrokkenheid/verwachtingen

"Een rustige plek om te zijn is echt wel leuk, je mag hier je mening geven, we doen leuke activiteiten en iedereen luistert naar elkaar en respecteert elkaar, ook al zijn we allemaal anders."

"Door de rustige sfeer in Time-In ben ik ook rustiger geworden in de klas, ik probeer minder snel in conflict te gaan omdat ik dit heb geleerd door de 5G's. Ik denk nu eerst na voor ik reageer. "

"Time-In was een rustige plek om te zijn, de uitwisseling met andere leerlingen was leuk, ook om te zien dat ik niet alleen ben. De begeleiders probeerden echt in onze schoenen te stappen en ze luisterden naar ons. "

"Het was fijn om nieuwe plekken te leren kennen en om anderen hun woonsituatie te leren kennen, ik dacht echt dat een instelling er heel ander uitzag."

"Er bestaan gelukkig wel mensen op school die zich kunnen inleven in de leerlingen en hun gedrag".

"Ik heb geleerd om rustig te blijven en te communiceren vooraleer ik aanvallend word".

"Ook al vinden de meeste leerkrachten dat ze hoger staan, zij zijn ook mensen".

"Ik heb geleerd dat als ik boos word, dat ik even me moet afsluiten en accepteren dat niet iedereen hetzelfde is, dat er veel verschillende soorten personen rondlopen en dat ik niet de persoon ben die dat gaat veranderen en dat ik me daar niet zoveel van moet aantrekken. Ik heb alleen controle over mezelf. "

"Ik kan hier mezelf zijn, ik kan hier zeggen wat ik wil en kom echt tot rust, hierdoor loopt het daarna ook beter in de klas".

"Ik ben me bewuster geworden over de manier van reageren, ik probeer nu wat meer na te denken en kom hierdoor minder in de problemen".

"De begeleiders luisteren, respecteren onze mening en zijn er voor ons".

"Ik heb door Time-In echt mijn motivatie teruggevonden, het loopt nu veel beter op school en ik weet nu bij wie ik steeds terecht kan".

"Time-In gaf me rust toen ik het nodig had, anders was ik al lang ontploft en liep ik niet meer rond op deze school".

Einduitwisseling

1. Terugkijken

Welke vragen vóór de pauze zijn beantwoord? Welke blijven nog hangen?

2. Vertalen naar je eigen praktijk

Wat heeft je geïnspireerd? Wat neem je mee naar je school of organisatie?

3. Expertise uit de zaal

Welke voorbeelden of goede praktijken hebben jullie?

Kom gerust kijken naar het materiaal vooraan.

Nina Degel

Ondersteuner Time-In@school Koïnoor/Leuvens Steunpunt tegen Schooluitval

degelnina@cidar.be

Karin Jacobs

projectdeskundige onderwijs/Leuvens steunpunt tegen schooluitval

Karin.jacobs@leuven.be

